



Alt på bildet er ombruk, ifølge Trondheim kommune. Foto: Trondheim kommune

Ny ordning skal gjøre ombruk mer lønnsomt for leverandørene

Publisert 14.06.2024 08:15

I forbindelse med oppstart av rammeavtaler for fire nye år lover Trondheim kommune et påslag på 25 prosent basert på markedspris for materialer som bestilles fra kommunens eget gjenbrukslager.

Marius Lysø

Områdeleder for gjenbruk i Trondheim kommune, Petter Wibe Nerbye, forteller at de har testet mange ulike løsninger og sett at det i hovedsak er deres store prosjekter som er givere av materialer.

– Potensielle mottakere kan være alt fra vedlikeholdsprosjekter til drift av en skole eller et helsehus. Vi startet opp et gjenbrukslager internt i Trondheim kommune som har vært operativt siden januar 2022, men vi får en mismatch i forhold til tilgang og etterspørsel til materialer. For å bygge mer kontinuitet inn i tankegangen om ombruk i flere prosjekter, ville vi implementere det i rammeavtalene vi har på vedlikehold, sier Nerbye til Byggeindustrien.

Det var utgangspunktet til løsningene Trondheim kommune har kommet frem til nå, som innebærer at de nye rammeavtalene vil gi et påslag på 25 prosent basert på markedspris for ombruk av materialer. Nye materialer har til sammenligning et påslag på 12 prosent, opplyser områdelederen.

– Tidlig på rammeavtalene lå det ikke noe insentiv for at partnerne våre skulle være med på målsettingene om ombruk forankret i kommunedelplaner og strategier. Det ble faktisk et tap for leverandørene. Derfor endte vi på løsningen, der vi har mulighet til å premiere aktørene for å ombruke materialer i våre prosjekter gjennom at de får høyere påslagsprosent på en markedspris for de materialene, forteller Nerbye.

Tilbakemeldingene fra leverandørene har tidligere vært at de ønsker å ombruke og bidra, ifølge områdelederen, men «de har en business de skal drive også».

– Vi har prøvd å ta det inn-over oss når vi har gjort dette på denne måten. Så vidt meg bekjent har ombruk frem til i dag gjerne begrenset seg til store og fremoverlente pilotprosjekter med ambisiøse byggherrer, kanskje typisk i en samspillskontrakt. Skal man få til ombruk må kontraktsformen være tilpasset, sier mange. Vi prøver å bygge kontinuitet gjennom å involvere flest mulig i en avtale som hele tiden løper og genererer arbeid, påpeker Nerbye.

– Kan bidra til at produsenter og leverandører må skjerpe seg

– Mye kvalitet på materialer strupes til et minimum. Det er ikke bedre enn det absolutt må være, sier Hans Edgar Granbo. Han er prosjektleder i Granbo VVS.

– Vi har rammeavtale med kommunen, og leverer alt innen varme, sanitær og sprinkler, opplyser prosjektlederen.

Ifølge Granbo kan Trondheims nye påslagsordning på brukte materialer føre til at de på sikt kan få tilbake den gamle kvaliteten, så ting tåler mer.

– Gjenbruk kan være en del av løsningen i enkelte prosjekter. Kvalitet er åpenbart også en del av løsningen. Det vi bygger i dag må tåle å stå i 50 år, og da er det viktig med riktig kvalitet både på utførelse og på komponentene som monteres. Kommunens satsing kan bidra mer til at produsenter og leverandører må skjerpe seg veldig med tanke på



Områdeleder for gjenbruk i Trondheim kommune, Petter Wibe Nerbye. Foto: Ingunn Grøtte/Trondheim kommune



Hans Edgar Granbo, prosjektleder i Granbo VVS. Foto: Granbo VVS

kvalitet på det som blir levert, og at ting egner seg enda mer til gjenbruk, forteller Granbo.

Granbo VVS ser at mye utstyr kan gjenbrukes, blant annet servanter og toaletter i porselen, og armaturer.

– Det er ikke alt som skiftes på grunn av oppbruk. Mye blir også byttet på grunn av bruksendringer, sier Granbo.

– En grei deal

– Hvis noen har vært uenige om noe i en kommunal leilighet fredag etter lunsj, og de har brukt rambukk for å komme inn, så er det et pluss å kunne hente eldre komponenter rett fra gjenbrukslageret, sier daglig leder i Byggmester Knudsen, Peter Knudsen, til Byggeindustrien.

Særlig i forbindelse med lås og beslag kan det bli utfordrende dersom bytter må skje, opplyser Knudsen, siden man har forskjellig sylinderrinnfesting.

– Det å kunne gå på gjenbrukslageret, og hente ut en eldre sylinderkasse er en fordel. Da får man fikset leiligheten før helga, forteller Knudsen.

For kommunens leverandører er påslaget for brukte materialer «en grei deal», ifølge Knudsen.

– For vår del vil det være relevant å hente takstein, dører, vinduer og kjøkkenkomponenter, påpeker Knudsen.

– Investert mye i vår miljøstrategi

Faglig ansvarlig i Fjeldseth AS, Jan Are Eriksen, forteller at ordningen som Trondheim kommune tilbyr dem vil styrke deres egen miljøpraksis, samtidig som deres marginer forbedres.

– Fjeldseth AS har investert mye i vår miljøstrategi, og setter stor pris på at aktører som Trondheim kommune verdsetter denne type arbeid. Prinsippene i rammeavtalen passer også godt inn i Fjeldseth AS' kontinuerlige jobb for å ivareta miljøet, sier Eriksen til Byggeindustrien.

– Man må vite at man har varen



Daglig leder i Byggmester Knudsen, Peter Knudsen. Foto: Byggmester Knudsen



Faglig ansvarlig i Fjeldseth AS, Jan Are Eriksen. Foto: Fjeldseth AS

Rune Furunes, daglig leder i Byggmester Geir O. Furunes, sier de er positive, og de kommer til å øke graden av ombruk i egen drift når de utfører arbeid i rammeavtalen til Trondheim kommune.

– Vi har forskjellige jobber for kommunen, alt fra større rehabiliteringer til små serviceoppdrag som bare en dør, sier Furunes til Byggeindustrien.

Ifølge Furunes handler ombruk om planlegging i forkant.

– Man må vite at man har varen, og at det er god kvalitet på materialene man skal sette inn igjen. Jeg tror ikke omstillingen kommer bare ved at vi private skal betale selv, forteller Furunes.

Byggmester Geir O. Furunes har rammeavtaler med flere offentlige virksomheter i Trondheim.

– Det er ingen tvil om at kommunen har kommet lengst, påpeker Furunes.

– Dekker alle fag

Kommunen har allerede startet opp ordningen, ifølge områdeleder Petter Wibe Nerbye.

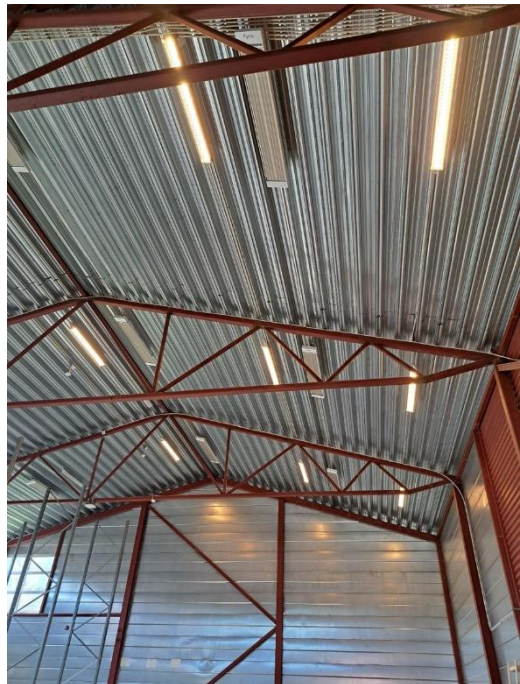
– Den startet tidligere i vår. Vi har hatt oppstartsmøter med leverandørene. Den gjennomgående tilbakemeldingen er at de er positive, og de har selvsagt lyst til å være med på å bidra til dette. Om Trondheim kommune tenker vi at vi kanskje ikke skal være den byggherren som skaper størst overskrifter og førstesider, men summen av alle våre prosjekter skal bidra til et godt sluttresultat for årsrapporten på klima og miljø, påpeker områdelederen.

– *Hva tenker du er de største utfordringene med å integrere systemet?*

– Det er en ny måte å tenke på for entreprenørene. De er vant til å bli tildelt prosjekt, og så bestiller de materialer i henhold til prosjektering eller det de har behov for. Hovedutfordringen ligger i tankesett og holdningsendringen til hver enkelt i et prosjekt. De må ta seg selv i å tenke og spørre om det finnes brukt før man kjøper nytt. Veldig mye er knyttet til holdninger og tankesett, svarer Nerbye.

– *Hvordan måler dere effekten av påslagsprosenten?*

– Vi bruker et system som heter Loopfront, det er både et kartleggingsverktøy og digital markedsplass for materialene. Her kan man ta ut tall på innkjøpsbesparelser, i tillegg



Lysarmaturer er ombrukt og varmepaneler er bevart, ifølge Trondheim kommune. Foto: Trondheim kommune

har vi mulighet til å gjøre beregninger av klimagassbesparelser og avfallsbesparelser. Da kan man både se på totalen til Trondheim kommune, og gå ned på hvert enkelt prosjekt, forteller Nerbye.

– Hvilke typer ombrukte materialer og komponenter er det størst behov for i Trondheim?

– Rammeavtalene dekker alle fag, det kan være tømrer, maler og murer. For en murer kan det for eksempel være ombruk av tegl, mens for tømrere er det plateprodukter, dører, systemhimlinger og konstruksjonsvirke. Hos maleren derimot ser vi at det aller meste maleren jobber på gjerne er limt eller stryket på. Derfor har vi fokus på overskuddsmateriell også. På tekniske fag ser vi at vi har veldig stor etterspørsel. Alt fra ventilasjonskanaler til brytere og rør, blandebatterier og armaturer, er etterspurt. Ved å ombruke unngår man også leveringstid, siden vi har materialene og komponentene tilgjengelig på lager, sier Nerbye.